

Spoštovani!

Društvo restavradorjev Slovenije (Društvo DRS) vabi **na enodnevno strokovno ekskurzijo na Kras**, ki bo v petek **21. oktobra 2022**. Odhod bo v petek 21.10. ob 9 h izpred Restavratorskega centra, Poljanska cesta 40, Ljubljana.

Program ekskurzije:

10:00

Ogled Cerkve Žalostne matere božje v Dolenji vasi pri Senožečah

Dolenja vas pri Senožečah – Cerkev Žalostne Matere Božje, EŠD 9265

Cerkev žalostne Matere božje je manjša gotška stavba situirana v sklopu tabornega obzidja z ohranjenim okroglim obrambnim stolpom. V notranjosti celoten prezbiterij in slavoločno steno krasi kvalitetna poslikava iz okoli leta 1500, ki jo zaznamuje izrazita slogovna dvojnost med tradicionalno, v gotski tradiciji izvedeno poslikavo na oboku ter skoraj renesančno izvedbo poslikav na stenah. Naslikani prizori v Dolenji vasi sodijo med najkvalitetnejše srednjeveške poslikave na Primorskem. Cerkev se v zadnjih letih intenzivno obnavlja, pobuda za obnovo oz. »krik na pomoč« pa je prišel s strani Krajevne skupnosti, ki je opozorila na propadajoče freske v notranjščini. S pomočjo Ministrstva za kulturo in Občine Divača se je v celoti obnovila kamnita streha, ki je bila glavni vzrok za slabo stanje poslikav v notranjščini, restavrirali so se ometi na zunanjščini, stekla so prva zaščitna dela na poslikavah v prezbiteriju. Od leta 2019 je restavriranje fresk v prezbiteriju vključeno v redni program Restavratorskega centra RS, dela bodo predvidoma končana v letu 2022.

11:00

Vremski Britof – Cerkev Marijinega vnebovzetja

Romarska cerkev Marijinega vnebovzetja je pravilno orientirana, tako da si od vzhoda sledijo visok gotški prezbiterij iz okoli 1440, baročno troladijsko telo iz 17. stoletja in dva zvonika z baročnima kapama in vmesnim obokanim preddverjem na vhodni fasadi. Cerkev se ponaša z bogato baročno opremo in kar petimi oltarji, njen največji biser pa je nedvomno gotška poslikava prezbiterija datirana v sredino 15. stoletja.

Poslikave so delo kvalitetnejšega v Salzburgu izšolanega slikarja, nastale pa so v sodelovanju z domačimi mojstri (pomočniki) okoli leta 1445. Slogovno se v poslikavi prepletajo vplivi slazburškega »težkega sloga«, kot tudi vplivi Koroške, z domačimi, bolj konservativnimi potezami, vezanimi na Istro. Program poslikave se podreja zahtevam t.i. »kranjskega prezbiterija, poslikan je bil celoten prostor. Zaradi njihove izjemne kvalitete poslikave v Vremskem Britofu prištevamo med osrednje spomenike srednjeveškega stenskega slikarstva v Sloveniji.

11:40

Famlje – Cerkev sv. Tomaža apostola

Cerkev sv. Tomaža apostola v Famljah lahko v marsikakšnem pogledu primerjamo s cerkvijo na Gradišču. Nastanek obeh lahko postavimo v obdobje zgodnje gotike ali celo romanike, zadnje večje prezidave sta doživeli v sredini 17. stoletja in celo mojstra sta bila pri obeh objektih ista – namreč brata kamnoseka Andrej in Ivan Cerkvenik z Gradišča. Če bi v mislih združili notranjščini obeh cerkva, bi se lahko znašli kar v celovito srednjeveško poslikanem sakralnem ambientu, saj ima cerkev sv. Tomaža ohranjene poslikave prezbiterija, cerkev na Gradišču pa tiste v ladji.

Vendar pa je prav v poslikavah obeh omenjenih cerkva velika razlika. Freske v Famljah so nekoliko starejše, saj jih lahko postavimo nekako v obdobje med 1450 – 1460. Razlika je tudi v slogovnem izhodišču, saj sodijo fameljske freske med zanimivejše in predvsem redke primere primorskega stenskega slikarstva 15. stoletja z izrazito italijansko usmeritvijo. V njih je čutiti vplive beneškega slikarstva 1. polovice 15. stoletja.

12 : 20

Odmor za kosilo: Gostilna Čotnik v Dolnjih Ležečah

14 : 00

Ogled cerkve sv. Helene na Gradišču pri Divači ter predstavitev Poletne mednarodne šole s strani ekipe ZVKDS RC in OE Nova Gorica.

Gradišče pri Divači – Cerkev sv. Helene

Cerkev Sv. Helene v Gračišču geografsko ne pripada Istri, temveč slovenskemu Krasu, vendar je le-ta kulturološko njen sestavni del. Cerkev stoji znotraj kamnite ograde na hribčku nad vasjo in je pravilno orientirana – to pomeni, da je prezbiterij obrnjen proti vzhodu, kar je za srednjeveške cerkve skorajda pravilo. Cerkev je v osnovi zgodnjegotska, njen nastanek postavljamo v 14. stoletje. Sredi 16. stoletja je dobila večji prezbiterij, temu primerno so povišali tudi stene ladje, zadnja večja prenova pa se je zgodila sredi 17. stoletja (letnica 1653 na portalu), ko so nastala še današnja pravokotna okna v prezbiteriju in ladji ter zvončnica.

Notranjščina cerkvene ladje je bogato poslikana. Avtor fresk je sicer neznan, vendar ga lahko zaradi slogovne in ikonografske povezave s freskami v Hrastovljah iz leta 1490 nedvomno povežemo s slikarjem Janezom iz Kastva. Zanimivost cerkve so tudi grafiti na freskah, ki segajo vse do 1. polovice 16. stoletja.

Oltar je iz leta 1744, prvotna oltarna podoba ni ohranjena. Zdajšnja slika sv. Helene je delo Jakoba Raspeta iz leta 1865.

15 30 – 16 00

Zaključek in odhod proti Ljubljani

mag. Martina Lesar Kikelj,
predsednica Društva DRS